

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KOZLÓNYA.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 forint — 1/2 évre 6 fr. 50 k.

Fél évre 6 — Egy évfolyam 10 —

Előfizetési pénz minden közlemény: Főpénz, Vezető-ház földszintjén a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben: Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:

Öt-hat soros hirdetés 5 kr.

Nagyobb terjedelmű, mint az előzőekben ismételt hirdetések, általánosan a legolcsóbb árértékű.

Bélyegjű: minden beiratásért külön 30 kr.

„Nyit-tér”-en megjelenő közlemény ötszorosára 15 kr.

Név- vagy bérmentesített beiratások költsége külön megbeszélendő.

Ugyanazon a címen ismételt beiratások költsége külön megbeszélendő.

Ugyanazon a címen ismételt beiratások költsége külön megbeszélendő.

Egy csodabogár.

Budapest, decz. 16.

Δ) Hátezer már megint mi csoda? — kérjük olvasóink, midőn ciklünk címére pillantanak.

Ne ijedjenek meg! Nem természet-tani csoda az, a mit egy sebes futtában bemutatni akarok, — csupán egy elmefuttatás, röpirat képében.

E röpirat címe „Magyar konzervatív politika”, írta Asbóth János ur, ki a honvédelmi miniszterium titkára. (Csak volt; a mennyiben e műve mint politikai martiroságot szenvedett, leköszönni kénszerülvén hivataláról. — Szerk.)

E röpiraton ríkött vörös fonalként vonul át a fogalom-chaosz. Látszik, hogy írja sokat összeolvasott életében, de az a baj, hogy azokat az összevisszaolvasottakat nem tudta — megemészteni.

Némelyek a báránnyór alatt farkaskörmeiket vélnék látni s azon bizonykodnak, hogy azt a röpiratot, melyet mi előbb „csodabogárnak” kereszteltünk, egy tekintélyes konzervatív hazafi politikai programja gyanánt kell venni.

Azt hiszik, azonban, hogy e tekintélyes hazafira teljességgel nem lenne hazigő, ha eme vélekedés zavarára emelkednek, a mennyiben oly zavaros fogalmak, melyek a kérdéses röpiratban minduntalan fölmerülnek, nem a legjobb biztosítékot nyújtanak a „tekintélyes konzervatív hazafi” állambölcséség felől.

Mi koránt sem akarunk az egész elmefuttatásnak nagyobb fontosságot tulajdonítani, mint a minőt az érdem s kimerjük mondani, hogy azt a szerző minden sugalmazás, utasítás nélkül, s egyáltalán nem diktálásra írta.

Mert ne írta volna más, mint ő? — kérjük az olvasó. — Hát nem gyakran történik az életben, hogy valakinek firmája alatt egyegy „Stiller Compagnist” a cég vezetője s az ügyek intézője?

Igen! Csakhogy itt ez eset nem állhat.

Ha valamely államférfi informálni akarja publikumát, szabatos, határozott körvonala eszméivel lép elő.

Am tekintünk meg Asbóth ur doktrináját. Kapjunk ki csak egy vaktában belőle egy részt s látni fogjuk, mily fogalomzavart tüntet föl röpirata.

„A liberalizmus — ugymond — bizonyos elvekből indul ki és bizonyos elvek megvalósítása képezi célját. A konzervatív politika az adott viszonyokból indul ki és a helyett az állam a honpolgárok realis szükségseiben keresi célját. A liberalizmus mindenelőtt elveit és teóriáit, a konzervatív politika mindenelőtt a hazai ügyekhez szólni. Ha a nemzet érdekei és a divatos elvek ellentétben állanak, a liberalizmus inkább a nemzet érdekeit, a konzervatív politika hamarabb a divatos elveket éjteli.”

Nos, vajon akad-e oly olvasó, ki ilyesmi után hihetné, hogy ez államférfi programot képezhetne?

Ily együgyű olvasót mi legalább nem képzelhetünk.

Vannak azonban oly állítások a röpiratban, melyeket szives készséggel alágyeljünk. Ez ama korruptió elmeletése, mely az Andrássy-korszak alatt kezdődött; (és a Lónyai-korszakban emelkedett hatványára! Szerk.) Erre vonatkozó észrevételeit át is vesztjük a következőkben:

„Ha valahol oly sok az államellenes törekvés, mint nálunk, és a liberális (?) kormány még gyarló és ügyetlen is, és mégis a választók többségére szorult, akkor természetes: hogy Ludasira bizatik a saját vezetése, illetőleg korruptálása; hogy nagy és befolyásos családok tönkremenet, éhletelen vagy korbelytagjai, parlamenti nagyságok ditó rokonai és sógorai, nemkülönbön egyes veszedelmes emberek, oly hivatalokba tételen, melyekre képtelenek és esetleg uradalmi tisztartásokba is, a hol magukat rangirozhatják; hogy az állami bérletekkel történik korteskedés; hogy ilyen és hasonló módokon vásároltatnak nem zetiségi kétes hívek; hogy a választási vesztegetésekre szolgáló pénzügyi tételek elé az egész cynismussal maga a kormány áll; hogy a vesztegetés lesz „alkotmányos kiadás” és egyes képviselők részéről plane dicekevés tárgyává; hogy a képviselői állás lesz „geschäft”-té és igényvénnyé; hogy a spekulánsok szervezettek, nem az állami veszélyes törekvések, hanem a gyanus pártbívek ellenőrzésére; hogy Ráday Gedeon gróf, az egyetlen ember, a kiről mondhatni, hogy az Andrássy-rendszer alatt feladatát komolyan vette és annak komolyan megfelel, kegyvesztetté lesz, mikor a tolvajokat nagyon is „tapintatlanul” üldözi; hogy ha szegény zsidó váltót hámisít, becukkják; — de ha gavallérember, nagy ur és képviselő teszi, eltsulóják, mintha csak duellról volna szó; és hogy egyes vasutaknál milliók éltnének, vizsgálat rendeltetik, de bűnösnek senki sem találatik, és a kontót fizeti az ország; összevissza pedig ennek az a neve, hogy parlamenti kormányzat és felelős miniszterium. Eredménye pedig az, hogy az erkölcsi hit meginog, a becsületesség eldő, a külső siker lesz a trompá, a lopás és a hamisítás entrétt nyer a társaságban, becsületesség lenni feleslegessé lesz, a nemesebb ambíciók kihál, ki az ál-dozni tudó hazafirészes, kezdődik az anyagi javak és a szennyes élvek hajhászata, romlik a nemzedék s bomlik az ország.”

Hanem ez sem új ötletek tára. Az ellenzék számszor elmondta mind-ezt különböző változatban, ha alkalom nyílt rá.

Asbóth ur röpirata minden hiánya, és zavaros volta mellett is mulatságos olvasmány, sőt a higgadt olvasó — megmosolyogva a megmosolygandó pontokat — sok olyat is fedezhet föl benne, mely mint történeti igazság, érdekes is. Mint röpirat, a „magyar konzervatív politika” halva születt gyermeknek tekinthető; — de mint „egyvelgek” gyűjteménye, leszámítva a szerzőnek elvont nézeteit s fogalomzavaráit, eléggé pikáns olvasmányt nyújt, — ám szerző azt maga sem kívánja, úgy hiszik, hogy e műve egy politikai párt programjával tekintessék,

megszabadulni, és azt hiszem, hogy Éliás is köteles lesz hajlamát követni, habár az őt többé nem Lisbeth felé vonja is. — De hát kihez vonzódik? — kérdező csendesen a nekiírt Anna. — Az nem tartozik most ide! — szolt közbe türelmetlenül Johanna — hanem most rólad és a kerületi kapitányról van szó. — lelj nekem öszintén, csakugyan van bátorságod hozzá menni nőül? — Kedves nénikém, ha te jóváhagyod, úgy igen. — Majd Johanna rá tekintett, és midőn látta, mikint változik annak arczszíne, nem tudta magát megtartóztatni, s elmosolyodott. — A negyven éves delnő szívében rövid harc keletkezett, azonban itt is, mint minden más fontos kérdésnél, az igazság érzete lett győztes, ennek következtében így válaszolt: — Ha szived szabad, és nincs hajlamod Éliáshoz, mint én ezt hívéim, úgy hozzá mehetsz a kerületi kapitányhoz, mert annál becsületesebb és jobb embert nehezen kaphatsz, igaz, hogy a köztetek létező nagy kőkülönbség kissé megintóztat éremdel. — Johanna. — Nem kis erjébe került Johanna. — meg is ezen lelkiismerete által sugalmazott szavakat elmondta; mit látván Anna, nem engedte őt tovább beszélni, hanem nyakába ugrott nagynénjének, és azt megcókolván, susogva így szolt: — Kedves jó nagyném! nem én utánam jár a kerületi kapitány.

melyre jelenleg hazánkban nem a legjobb idő jár — s ép azért tartjuk mi „csodabogár”-nak ez elmefuttatást, mely a konzervativizmus mellett kardoskodik, bármily ékesen tudja is annak fenyegető vázat fölpiperezni.

— Natala Péter keserű, de férfias hangon levelet írt az „Egyetértés” szerkesztőséghez, s abban elmondja, mi okok indíták a kath. egyház iránti bizalmatlanságra? Elmondja, hogy midőn az „Egyházi lapok”-at szerkeszté, Simor megdorgálta, megzsorított és levél, írta tovább, de nem terrorizált. Bizunk a zsinatban. Több tekintélyes világi csoportosult az egyházi reform érdekében, s megalapíták 1869. nyarán a „Szabad Egyház” napilapot. Kivánságokra felmentem Simor János hercegprímáshoz Esztergomba. — A kath. egyházban nem lehet szabadelvűség. — mondá nekem a hercegprímás. — A győri püspök Zalka János közvétel a zsinat előtt, hivatalos körlevélben kéri az „Szabad Egyház”-nak reformtervezéseit, azokat szakadároknak, eretneknek bélyegzővén. Más püspökök is eltiltják papjaikat e lap olvasásától. — A vatikáni zsinatban csatlódtunk megteremté, dogmává emelvé az egyházi abszolútizmust, a pápa csatlózkodhatatlanságát hitrükben. Hítem csak azokat, hogy amenny is megintóztat meg a tanítóegyház csatlózkodhatatlanságát, örökre tönkre megy. En így következett: — A kik oly tevédsé, minő a pápa csatlózkodhatatlansága, isteni nyilatkozatának és dogmájának deklarálának, s az abbani hitet az örök üdvösség kockázatának terhe alatt parancsolják, az az abbani egyház, azon pápa és püspökök nem lehetnek csatlózkodhatatlanok! Igy ment tönkre én bennem az egész egyházi dogmatikának alapja, garanciája, a tanító egyház, a pápa és püspökök csatlózkodhatatlanságában hit. Igéri aztán, hogy tapasztalatait külön röpiratban adja ki.

— Az erdélyi magyar párt Kolozsvárra tervezett nagy gyűlése bizonylatlan időre elnapoltatt. Erre nézve bevárják a képviselőházi költségvetési vita lefolyását.

— A magyar hatóságok hivatalos levelezése látjának hatóságokkal eddig abba a nehezségbe ütközött, hogy az osztrák cs. kir. kerületi hatóságok és városi magistrátusok a magyar nyelven írt megkereséseket visszaküldték, sőt ha a level címe magyar volt, föl sem bontották, hanem azon módon visszaküldték. Az ő felsége személye mellett magyar kir. miniszter e miatt fölözölva, most az osztrák kormány utasítja az összes látjának hatóságok, hogy a magyar nyelvű átiratokat fogadják el, s ha maguk nem tudják méreterfordítani, küldjék el s ezéből az ő felsége személye mellett magyar királyi miniszteriumhoz.

— Az aradi pártmozgalomhoz. A Deákpart élnöke Lukács Miklós, Varjassy Józsefnek általunk is érintett felhívására az „Alföld”-ben következőleg felel: Kiszöbön levén a jövő országgyűlési képviselőválasztás, — kétségtelenül elodáztatlanul válik a párt közgyűlésének mielőbbi egybehívása. Részben tehát eloszlatom aggodalmadat, mert mielőbb egybe fog hívatni pártunk közgyűlé, e melyen alkalom fog nyílni minden párttagunk jövőben elfogaladó állásponjtán indokolt körvonaltórára. Másként áll azonban a dolog kérdésed a részre nézve: hogy minő előterjesztéssel szándékozom én közgyűlés elé lépni? E kérdésre ma még nem felelhetek. Egyéni meggyőződésemmel akar nézetet támogatásra, akár ellene lenne irányozva. — mint irányó, nem léphetek a küzdelemre oly készen, melynek számtalan tásja jogosultnak helyezkedik a jelen politikai helyzet felismerésének magasabb színvonalára, mint a minő az, melyre engem pártelnökké lett megválasztásom alkal-

makor, az akkorában felmerült kénszervizonyok helyzetek, s a melyről lépéni személyre nézve az időt igenis már régebben elkerültettek látom. Hogy azonban tekintetben is tájékozást nyújtsak, tudatom: hogy még a közgyűlés előtt a párt nagy választmányát fogom meg hívti, melynek feladata lesz, ezen fontos ügy elége megvitátása és eldöntése után, a közgyűlésnek az ott nyilvánulandó többség nézete alapján az előterjesztést megtenni.

— A szászegyetem e hó 10-én tartó ülést, s e alkalommal Macelláriu nyolcz társával külön véleményt terjesztett elő az egyetemi vezény kezele ügyében.

— A „Nene Wiener Tagblatt” budapesti levelezőjének tudósítása folytán azon hírt bocsátotta közre, hogy azon bécsi pénzügyi társaság, melynek még nem rég szándéka volt „magyar leszámítoló bankot” föállítani, de a fölmerült körülmények folytán tervétől akkor visszalépett; most előbbi szándékát foganatosítani akarja. E hír a „Presse” által határozottan kohltnak nyilatkoztatik.

Figyelmeztetés és kérelem elvtársainkhoz.

Az új választási törvény szentesítve van, a jövő évi február 1-én megkezdődik az összeírás. A határidő közelege folytán szükséges mielőbb gondoskodni mindenkinek a felől, hogy az új törvénynek az adozításra vonatkozó szabványai által választói jogának gyakorlásától el ne essék. A törvénynek 12. §-a szerint:

„Választói jogot nem gyakorolhatnak és ennél fogva a választók nérvjegyzékébe fel nem vehetnek, bármily alapon birjanak különben választói joggal . . . 5-ször azok, kik az összeírást, illetőleg a kiigazítást megelőző évre a választókerületben fizetendő egyenes adójukat le nem fizették.”

Az adóról szolt még a 108. §. eképen: „Addig is, míg a törvényhozás az adóhátralékok behajtása iránt intézkedni fog, azok a kik az összeírást, illetőleg az évi kiigazítást megelőző évről hosszabb időről tartoznak adójukkal, a nérvjegyzékbe feveendők, ha az összeírást, illetőleg kiigazítást megelőző első napjától az összeírás vagy kiigazítás megkezdéséig hátralékban levő adójukból legalább annyit lefizetnek, a mennyit a megelőző év összes egyenes államadója tesz.”

Szükséges tehát, hogy február 1-éig minden választó lefizetett legyen föld-, ház-, személyné kereseti és jövedelemadó fejében annyit, a mennyi az 1874-iki évről rá kivette volt; az 1873-iki vagy korábbi évekről maradt hátralék nem vétetik a választási összeírásnál tekintetben, habár az 1874-ben fizetett összegnek egy számítottak is az adozításnál, mintha a hátralékok törlesztésére, nem pedig a folyó adó lefizetésére lennének fordítandók. Ha például 100 frt, mint régi hátralék, 100 frt, mint folyó adó, tehát 200 frintnyi összes tartozás, azonban 1873-iki január 1-től fogva 1874-iki február 1-éig 100 frt lefizetett — választói joga csorbát nem szenved. A mi azon kérdést illeti, szükséges-e, hogy valaki a községi pótdátot is lefizette legyen, erről nem szolt az idézett 12. §. miután azonban a 108. §. végén „államadó” említtetik, e szerint a községi pótdátó lefizetésétől nem látszik függővé tétetni a választói jog gyakorolhatóságát. Hasonlóképen nincs szó a törvényben a közevitett adók, illetékek, birtoktátrálékok, dezamváltsági részletek stb. lefizetéséről.

Nem lehet feladatunk a választási törvények bírálása, elkövtünk mindent annak idejében, hogy ne olyan legyen, a melyen megalkottatt; most már nem megalkotásáról van szó, annak mindenki engedelmeskedni s magát hozzá alkalmazni tartozik és könytelen is. Célunk jelen felszólalásunkkal csak az, hogy t. elvtársaink addig is, míg a törvényt maguk is tanulmányozhatnák, annak legsürgő-

sebb intézkedést igénylő pontjaira nézve tájékozást nyerjenek. Az új törvény sok tekintetben hiányos, minél fogva sok magyarának enged helyet s e körülményt községen kívül fel fogja használni a pártérek és részrehajlás. E tekintetnél fogva célszerű inkább többet tenni, mint kevesebbet az adó fizetése körül, nehogy az illetők a választóknak joguktól való megfosztására ürügyet formálhassanak.

Fölkerjük általában t. elvtársainkat, hogy azon föltételnek, melyhez a törvény a választói jog gyakorolhatását kötötte, habár áldozattal is, elegetteni igyekezzenek, nehogy eveslén választói joguk gyakorlásától, ahaz legyen megfosztva azon támasztól, melyet a nemzeti önállóság és függetlenség tántorítatálban hivainek a közgyűre való befolyásában bir.

Kelt Budapesten, 1874. decz. 14.

A „függetlenség párt” országos végrehajtó bizottsága.

Sekszpíri felolvasás.

II. Debreczen, decz. hó.

Jágó egyik jellemvonása az irigység, a közönséges irigység minden oly ember iránt, ki ő nála jobb, vagy szerencsésebb helyzetben van. A kiknek az életben alkalmá, illetőleg gondja volt emberit viszonyokat és jelemeket mélyebben megfigyelní, tapasztalhatta, hogy ez az irigység, és irigységéből fakadó gyűlölet minden iránt, mi ő nála jobb, előnyösebb, szerencsésebb, gazdagabb, egészen általában emberi jellemvonás, mert vannak emberek, kik sohasem tudják megbocsátani, miért különb, miért gazdagabb, szerencsésebb valaki ő nálok, még akkor sem, ha az a valaki nem állott sohasem az ő utójában, nem akadályozta az ő előmenetelüket, sőt személynesen nem is ismertek.

Jágóknak másik jellemvonása, hogy a becsületérzésre mit sem ad. Jó hírnév, becsület előtte teljesen közönyös, bármily szépen tud beszélni arról a mórnak, Cassióval szemben már kimondja véleményét. Midőn Desdemona előtt a nőkről nyilatkozik, a legrosszabbnak adja az elsőséget. Erefényben nem hisz, előtte csak az értelem és érdeke szempontja az irányadó. Az együgyű alakok, mint a milyen Rodrigó, előtte csak gépszámba jön, melyet Rodri-de szerint használ, a becsületesebb Othello számára, a lelkiismeretes Cassio hitvány erkölcsökö, a feddhetlen Desdemona „li a.”

A mint becsülettel hiányzik, úgy nem is szerelemfölt, annál inkább ki van azonban benne fejlődve a rang, az előléptetés iránti féltékenység, ezért lesz halálos ellenségség mind a mórnak, mind Cassiounak. Ez, s a jónak föltétlen gyűlölete magyarázta meg őrdögi jellemét. Igy ő is példaul szolt az azon szomoró igazság megerősítésére, hogy az okos, tevékeny, e lelkiismeretes emberek, kik az eszközökben nem válogatnak, rendesen föllemelekednek a jókon. Bámúltaloz mozgékonysága, s ügyessége folytán minden rosznak ő a kezdeményezője, e tragédiában véletlenül semmi sem történik, a kivétel sikerét a többi személy Jágó által fölismertt genyessége magyarázza meg. Nincs egy alak sem, melyet Sekszpír oly emberietlenül gonoszának festett volna, s ezért fölmerül a kérdés, vajon természetes-e a Jágó jellege? Mert ha az emberi nem jobb részéhez semmi emberi genyesség nem kötőd, akkor gonosz emberfelelté lenne, s ily nem drámai. Ha meggyejük közlelelté, fogunk találni vonásokra, melyek jelleméből emberivé teszik. S hogy mindig önkéntelenül keresi az okokat, belebeszéli mintegy magába, hogy miért kell neki bosszút állani, mindig szereti azt, hogy tetteit ne ő legyen a felelős, hanem úgyessen úgy intézi, hogy azok legyenek, kik azt elkövték. Bármí gazság van szívében, igyekszik azt elbástyázni, s azt hirteli el magával, hogy neki joga volt úgy cselekedni, s ezen lélekintai fonalak által Jágó mégis csak ember. Habár római és gonosz ember marad. Ezután felolvasó áttrt kevésbé kidomborodó mellékjelvényekre, a tragédia szerkezetét bonczkás alá vette, a szigorú következetességgel keresztülviezett jellemek

kapitányt és az elnököt ennek dolgozó szobájában találá. Ez utóbbi elibe lépett és újjával fenyegette így szolt:

— Mondhatom, hogy ez már aztán igazán szépséges dolog egy 18 éves leánykától, még ő házassági ügyvivőrege vállalkozik. És aztán mit kaptál fáradságod jutalmául?

— Már azt nem modom meg. — válaszolá Anna a legvidámabb mosolyai. — Az én jutalmam oly nagy, hogy ha megtudnád, te is bámúlani rajta.

— De már azt nem hiszem, — válaszolt az elnök, miközben megfogá Anna egyik fulgombáját. . . . mindenesetre nagyon jól „átkozott” jól cselekedtél, ily már legalább nem kell nádragomat örökösen féltémem, és annyit mondhatok, hogy a te és Éliás egybekelését, leszámítva, nekem kedvesebb örömöt és nagyobb meglepetést, előkészíteni nem lehetett. Igen, igen örvendek, hogy az én kedves testvérem, oly férfiboz meg nőül, aki ő bizonyosan boldoggá teendí.

Annival inkább kötelességem volt részre ezen kedves meglepetést szerelni, mivel Éliás iránt nyilvánított akaratodat nem teljesíthetém.

(Folyt. következik.)

szomszédoktól, mindegyik órában szabad közölgő. — Elterjedhetni följéle. Mikélosztván 1962 ik sz. alatt lakó tulajdonossal. 646 2-3

szereplését megcsodálta, a fölolvását követő szavakkal fejezte be: Dezedmóna ugyan meg mint Rómé és Julia, mint saját természetük áldozata, nem pedig mint valami önkényesen felállított erkölcsi törvények áldozata; azon természetnek, mely teljes ártatlansággal ugyan, de még is megsérteti vele a társadalmi szokások korlátait; már pedig ezen megsértés nagyon sokszor a legszomorúbb következményeket vonja maga után a tapasztalás szerint, és épen olyan tragikus következményei lehetnek és szoktak is lenni, mint az erkölcsi világrend megsértésének.

Déry Gyula.

Ausztria.

Bécs, decz. 15. A költségvetési bizottság elfogadta Kopp határozati javaslatát, melyben a kormány följelentette, hogy a központi költségvetés megállapításánál a kedvezőtlen közgazdasági helyzetnek megfelelő nagy megszorításokat eszközöljön. A baloldali kör a felső-ausztriai nagy-birtokos választásokra nézve elhatározta, hogy azokat nem ismeri el.

A „N. Fr. Pr.“ az államvasutak tiszta jövedelmét 20,414,354 ftra becsüli; ez a közterhek a nyugdíjajánlások és a kötvények kamatainak levonása után hat millió jövedelmévesseleget tesz, amiből egy-egy részvényre 25 frank felülosztalék jutna. Az idézett lap azonban azt hiszi, hogy az államvasutak csak 20 ft-osztalékot fog adni, a többi pedig a tartalékpótlóhoz fogja csatolni. Eszerint az összes osztalék 45 frankot tenne részvényenként.

SPORT.

A te napelöti szarvasvadászatban igen számosan vettek részt; mintegy 45 vörös kabátos volt jelen. Ö felsegdek, a király és a királyné szintén megörvendezteték a társaságot megjelenésükkel. A meetingek rendes tagjai közül Bécsből és a vidékről még több vendég érkezett, u. m. gr. Festetics Tassilo II., Kund Jenő, herceg Eszterházy Lajos, Baltazzi Aristid és Sándor stb. A találkozásnak a Pa-kalmalom mellett kellett volna lenni, minthogy azonban híre érkezett, hogy a megyeri parkból két szarvas kiszabadult, a társaság a falkával felkeresésükre Palota felé indult. Miután azonban a két szökevény nem találták, a nyolczadik kovernél egy harmadik újabb érkezett tizástag eszertettek el. A szarvas a leggyorsabb futásban a Palota és Föth közötti akáczerdőbe menekült és azt sokáig nem akarta elhagyni, utób az azonban nagyon szorítottán az ebek által, a szabadba tért, és előbb Palota, azután Megyer felé vette útját a otani mocsáros réteken keresztül. A falka azonban még is utóérte Megyer előtt. A vadászat nem tartott nagyon sokáig, de egyike volt a leggyorsabb lovaglásnak ez idényben.

Mig ez Budapest keleti oldalán történt, a versenyterén a szintén tegnapelőttre kifizött match-verseny tartott meg Jankovich és Rohonczy urak között néhány ur jelenlétében. A távolág 3 angol mérföldet tett. Jankovich ur évszét fogadását.

Külföld.

Németország. Azt beszélik, hogy a császár sajátkezűleg írt levélben köszönetet nyilvánítt Bismarcknak azért, mivel az országgyűlésen a hadsereg költségvetésének tárgyalása alkalmával annak néhány tételét erőlesen védelmezte.

Az Armia-ügy végtárgyalása alkalmával az államügyész vádlottra 2 és 1/2 évi fogság-büntetésért kért, a polgári jogoktól megfosztatását azonban követelt, mivel cselekvését nem üzérkedésből követte el.

Olaszország. Paternostro képviselőnek

a kamaraulásban, az egyiptomi törvénykezés javítására vonatkozó kérdésére, a külügyér kijelenté, hogy az e tárgyban megkezdett nemzetközi tanácskozások folyamatosan vannak, és hogy a fenforog kérdések, az olasz kormány beható megfontolása után, az olasz alattvalók érdekének szem előtt tartása mellett fognak megoldatni.

Franciaország. A „France“ megczáfolja azon birt, mintha újabb katonai köröknél iránt lépések történtek volna. A pártok közp iránylatának tervezett egyesülése megbuiultnak tartatik. Azt hiszik, hogy Broglie-Fourton-kabinet fog kineveztetni.

Decazes felelete a spanyol memorandumra tegnap nyújtott át a spanyol nagy követnek. E válasz mérsékelt és szilárd hangon fejegetti a spanyol sűrűnyben előforduló pontokat, kiemeli, hogy a francia kormányának feltétlen joga van ügynekeit megválasztani és változtatni, minthogy felelős az ő tetteikért; hangsúlyozza, hogy a francia nemzet szereti Spanyolországot, Spanyolország javát óhajtja, végül azon reménynek ad kifejezést, hogy Spanyolország ezennel jobban fogja méltányolni a francia kormány korrek magatartását.

Az „Indépendance“nak sűrűnyözik Párisból, hogy egy személyiség Mac-Mahon környezetéből tegnap érkezett Perier Kázmérral, az értekezletnek, mely a nemzetgyűlés ügyosztálytermében folyt, látásvag kielőgő eredményt hozt, ugy látszik. Mac Mahon végre megértette az ország óhajait.

Boston város kereskedői negyedében tetemes tüzvész volt, a kárt egy millió dollárra teszik.

Görögország. A kamara megkezdte a költségvetés tárgyalását, e közben a miniszterium erős megtámadásokat szenved.

A budapesti tudomány és műgyetemi olvasókör elnöke Fenyessy Ferenc buzgó fáradozása folytán azon kedvezményben részesült, hogy a nemzeti színházba a drámai előadásokra 12 silandó jegyet kapott földzintű bemenetre 30 krajczárért darabját.

Színházi szemle.

Szerdán decz. 6-án adatott „A hajuz“ eredeti vígjáték 3 felvonásban írta Szrigeti. A Teleykiapítványból 100 dr. aranyjal jutalmaztatott.

E kitünö vígjáték, tele kidomborított ügyes alakokkal kis számú közönséget gyűjtött egybe, s a kik ott voltak is, legnagyobb részt kedvetlenül távoztak, azon vonatottság miatt, mely tegnap az előadásban tapasztalható volt. Ha Együd és Róna Mari éleik játékkal néha tapsra nem gerjesztettek volna a közönséget s egy kis jökedvet nem hoztak volna létre, sokan lettek volna a nézők közül olyanok, akiket csendes szendekből csak a távozközaja serkentet vala fel. Ezért tehát Együdot és Róna Mari különösen ki kell emelnünk. Rónanainé (Thurmdreispietz grófné) néha ragyogtatta ugyan művészi képességét, de szerepe kezdetétől annak végéig alig lehetett szájából a szót kivánni. Lenkeinek (Hugonai gróf) orszolan rész jutott az est sikeretlenségéből. Törökne és Mándoki nem csuda, ha ki ki vannak is fáradsva olyan gyakori játék után. Ez azonban nem akadályozza abban Mándokit, hogy egy kissé tisztább keztüit vegyen fel.

Bizoniytvány.

Alólirottak ezennel bizoniytjuk, hogy Oláh Károly urnak, mint a „Debreczen“ szerkesztőjének nevében általunk felsóllítottat Domokos Kálmán ur, hogy a „Debreczeni Ellenör“ 111. számában a „Debreczen“ szerkesztőjének ellen írott sértő kifejezéseket vonja vissza, vagy a

szértő kitéjezéseket lovagias elégtételt adjom. Azonban Domokos Kálmán ur kijelentette, hogy a sértő kifejezéseket vissza nem vonja, s lovagias elégtételt adni pedig oly kifogások mellett vonakodott, melyek általunk a lovagiaság szabályai szerint érvényesíthetőknek s megállhatónak nem találattak; s a melyek Domokos Kálmán ur két megbízotta egyike által szintén nem helyeseltettek, ki in épen ezért vissza is lépett megbizoniya képviselésétől.

Kelt Debreczen, 1874. decz. 6.

Sebes György, m. k.
Lörinczy Imre, m. k.

Bizoniytvány.

Alólirottak bizoniytjuk, hogy Oláh Károly ur által a folyó hó 10-én megbízottunk az íránt, hogy a Domokos Kálmán által ellene azon napon elkövetett személyes sértéseket elégtételt kérjünk részére. Mi e megbízatást elfogadtuk és tanácskozávan egymás közt, abban állapodtunk meg, hogy — mivel Domokos Kálmán az Oláh Károly ur előbbi kihívására sem adott neki lovagias elégtételt, mivel továbbá ugyan a „Debreczen“ szerkesztője más 3 tagjának kikétt szintén megsértett, lovagias elégtételt adni vonakodott: Domokos Kálmántól többé lovagias elégtételt kérnin nem lehet, és ő lovagias elégtételtadásra képtelen. Ennek következtében megelőztett a kihívás és terletett az így a büntető törvény útjára. Kelt Debreczenben, decz. 14-én 1874.

Nyilatkozat.

Alólirottak a „Debreczeni Ellenör“ 121. számában megjelent azon nyilatkozatot, mely Békési László és Juhász Ignác által van aláírva, határozottan hator észjárásnak és szemrehányozásnak nyilváníttuk! és pedig azért, mert a nevezettek által jelzett esemény alkalmával személyesen jelen voltunk és feltünö valánk annak, midőn Oláh Károly urhoz azon kérdés intéztett Domokos Kálmán nevében, hogy nevezett meg azokat, kiknek Domokos Kálmán becsületbeli adósa. — Oláh Károly ur a szerkesztőség azon három tagját megnevezé, kiknek Domokos Kálmán elégtételt adni vonakodott, egyszersmind azt is kijelentette, miszerint sem kérdőzökkel, sem küldőjükkkel e téren többé semmi köze. Mire Békési László kijelentette, hogy ez ügyet sajátjának tekintti és Oláh Károly urat, kirol tudja, hogy Budapestre szándékozik lakását átteni: ott is folytonosan insultálni fogja. — Kelt Debreczen, decz. 17. 1874.

Matolcsy Ferencz, mk.
Szatmári Károly, mk.
Tóth Endre, mk.

Tegnap véletlenül jelen levén a „Debreczen“ szerkesztőség irodájában, akaratlanul tanuja levék az e nyilatkozatban jelzett eseménynek, s felsóllítottatn tanuságtételre; becsületbeli dolognak tartom részemről öszintén nyilatkozni, s pedig olyánképpen, hogy az e „Nyilatkozat“ban leirt esemény tökéletes hüen van előadva.

Hemmert Márton m. k., k.r. tanár.

A főnebbi bizoniytványokból kétségtelenül kitünök, hogy a „Debreczeni Ellenör“ tegnapi számában Békési László és Juhász Ignác által kiadott bizoniytványi kitételei nem egyebek alaptalan rágalmaknál; valamint az ellenem intézett gyúvaság vádjja annyival inkább rozskaratu insinuációknak, és becsület sérelmeinek tekinthető, mert azt, a ki a

rajta ejtett sérelmekért elégtételt kért, gyáván csak kifczamadott észjárásu és gonosz szándéku emberek tarthatják. Egyébiránt a rágalmakat határozottan visszautasítom; s kijelentvén, hogy e tárgyban a c. r. közönséget tovább nem fogom utatni, mindaddig, — mig a végeredményt nem közölhetem, megsértett becsületem további védelmére jogomat fenntartom.

Oláh Károly.

UJDONSÁGOK.

Azon egyéneket, a kik előfizetési vagy hirdetési díjjal hátrányban vannak, főkérjük, hogy társaságukat kiadóhivatalunknál folyó hó 20-ikáig mulhatatlanul fizessék be.

Városi rendkívüli közgyűlés tartatik deczember hó 21-én délelőtt 9 órakor. Tárgyak: A központi választmány megválasztása, a jövő évi költségeloirányzat megállapítása és a nagy kölcsön ügyében szerkesztett felirati javaslat. Oly tárgyak ezek, a mik megérdemlik az illetők részéről a kiváló figyelmet.

A kereskedő ifjak önképző-egyletének helyiségében Beczner Frigyes tanár ur által holnap, azaz pénteken este 8 órakor tartandó felolvasásra az egylet tagjai tisztelettel meghívattak. A felolvasás czime lesz: „A kereskedelem befolyása a művelődés terjedésére.“

Az önépítővételek (legációk) választása most foly a főiskolában, debreczeni önépítővételek a jövő karácsoni alkalomra: Róza s Sándor szénior, Elek Ferencz és Bethlendi Endre esküdtfelügyelők köztanítók.

Szomorú jelenségné kell jelerünök a következő megrató történetet. Varga Andrásné nevű özveggy és sze ény sorsu nő felöltött feleség leányával az ondódi tanyák között kéregtetvén, az idő elől a Kádár-dűlőben lakatlanul álló tanyába menekült, hol az éhség és az idő viszontagságától ereje megtörtvén, — tovább nem mehetett, s leányát sem küldhette, mivel az anyját magára hagyti nem merete, s így pár nap alatt az aszonnynak éhség miatt el kellie veszni, hasonlóképpen járt volna leánya is, de szerencsére a véletlen embereket vezetett a tanyára, kik a hatóságnak hírt adtak, mely aztán rögtön intézkedett a holttest s a leány behozatalára végett.

A zuzos deczembort — ugy látszik — az idén nem lesz alkalmunk meglátni s élvezni. Időjárásunk nagyon ösies; locs-pocs mindentel. Ma ugyan nagy hó esett, de nagy részben elolvadt.

Az igazság érdekében. Ujabbán arról értesülünk, hogy Benedek Aladár „Uj idők“ című társadalmi hetilapjának György Aladár csupán munkatársa s nem főmunkatársa lesz, minütan anyagi oldalról van igénybe véve, hogy jly nagyobb kötelezettségnek nem volna ideje megfelelni. Egy régibbi hírnök helyreigazításával közöljük ezt.

Az inség kisért. Tegnapelőtt reggel egy szegény asszony szoposgyermekével a piacron levő egyik szusterboltba bemenvén — onnan egy pár topánt ellopott, s már a boltból kifelé akart menni, midőn a kárát korán észrevert tulajdonos — a tolvajot a rendőrség által elfogatta.

Értesítés. A helybeli magyar királyi pénzügyigazgatóság értesítése szerint a városi lakosság jelenlegi államadóhátránya a 200 ezer forint meghaladja. — Ezen tetemes tartozás kényszereszközökkel való behajtására a p. ü igazgatóság által az erélyes intézkedés megtett. — Hogy a végrehajtással járó költségek és kellemetlenségek kikerültesseken, a városi hatóság által ezennel felhívattak mindazon lakosok, kik adóval tartozásban vannak, hogy az állam iranti kötelezőségeiknek haladék nélkül tegyenek eleget s adóhátrányaikat pedig az év folytán fizessék be; fizessék be pedig an-

nyival inkább, mert a képviselőválasztásról szóló 1874. évi XXXIII. t. cz. 12. §-a értelmében mindazok, kik folyó évi adójuk megtörtént befizetését a választók, rövid időn bekövetkező összeírása alkalmával nem igazolják — a jövő évi összeírásba nem fognak felvétetni s képviselőválasztási jogukat nem gyakorolhatják. Debreczen 1874. decz. 13. A városi tanács.

A közgyűzői pályára való elméleti és gyakorlati előkészítésre, Dr. Grubicy László igazságügyminiszteri titkár egy második hat heti tanfolyamot nyit jövő január 5-én. Ez íránt értekezhetni vele: Budapestben, stáczútcza 32. sz. II. e. 8. sz. a.

Az egyiptomi, vagy legalább is az északsarki setettség érkezett hozánk szerepelni, minütan még ma inkább volt éjjeli setetés, mint nappali világosság, s még e mellett elkezdvén az eső a tegnapelött este esni, 2 egész éjszakán keresztül egyre szakadt, sőt a mai nap is folytatta hóval vegyesen.

Gázgyarunkban a gázvilágítási fényerő nagyobbitása végett szükségelt új gépezetek már beállítottak s ezeknek tulajdonitató, hogy mig eddigelő a gázláng csak 10 stearingyertya fényerejével volt egyenlő, jelenleg már 11,75, sőt 12 1/2, stearingyertyával ér fel.

Mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink az előzetes felhívást a Benedek Aladár szerkesztendő „Uj idők“ című szépirodalmi, társadalmi és művészeti hetilapra, mely elküldött dívtársakkal fog birni. A melléklet bővebb tájékoztatást nyújt a vállalatról. Itt legfeljebb is a megnevezett derék munkatársak neveire figyelmeztetjük az olvasót. Benedek Aladár tehetőségessé ifju írónk közt az első sorban áll; egyébiránt széles körben elterjedt művei sokkal inkább ajánlják őt s ez új vállalatát, mint mi azt itt e rovatban tehetünk.

A rendkívüli időjárás jellemzése gyantát felemlítjük, hogy hetfőn délután, mielőtt az egyre ömlő eső megindult volna — a déli égtájról 2-3 ízben megjölő gyenge mennydörgés volt hallható.

ORSZÁGGYŰLES.

— Képv.-ház decz. 16. —

Elnök Perczel. Több kérvény beadása után Horn az új házak adómentessége iránt interpellál. Ghyczy erről tjavaslatot iger. Nagy Gy. az adóhátralékok névsorának közzétételéről interpellál — Irányi a földadóüggyben hat. javaslatot nyújt be — Oláh Gy.-tól az indokolás megtagadtatik az adózetési javaslat ügyében. Ugrán ő interpellálja a belügyért, a vál. törv. adóról szóló pontjárt elvállalja e a következményeket. Belügyér igennel felel. A főrendiek módosítása a földadójavaslat 8. §-nál elvetetik. Egyéb elfogadtatik, s az ülés véget ért.

Uj dráma előszőr.

Debreczeni színház.

IV. bérlet 3. szám.
Szombaton, decz. 19-én 1874.

adatik:

DOLORES

vagy az inquisitio itélete.

Dráma 5 felvonásban, versekben. Irta Weilen József, fordította Paulay Ede.
(Rendező Mándoki.)

Kozdote 7 órakor, véga fel 10 után.

Felolá szerkesztő a kiadóhivatalban:
OLÁH KÁROLY.

Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

H I R D E T E S E K.

Nyilatkozat.

Boldogult nóm a „Haza“ életbiztosító és hitelbanknál volt biztosítva. Nem mulasztatom el fent jelzett banknak, ugy debreczeni vezérigynökségének nóm rögtöni halála után elkövetett gyors, loyális s igazságos eljárásért, valamint utóbbi által a biztosított összeg minden levonás nélküli pontos kifizetéséért — hogy hálás köszönetemet ne nyilvánítsam; valamint hogy ezen életbiztosító és hitelbankot, mint a közöshajnak minden tekintetben megfelelőt, a n. é. biztosító közönség meleg pártfogásába ne ajánljam. Kelt Békényéren, 1874. decz. 17.

Görgényi Péter,
ugy is mint kiskoru árvi, törvényes és természetes gyámja.

651 1—3

Eladó tanyaföld.

Az ebesi telken egy 8 nyilas és 20 öl a legjobb minőségű tanyaföld, a rajta levő épületekkel, a Szikszay József ur szomszédságában, — minden óránszabad kézből eladó. — Értekezhetni felőle Miklószteján 1962-ik sz. alatt lakó tulajdonossal.

646 3—3

Debreczen, 1874. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.

Mai számunkhoz van mellékelve Benedek Aladár által szerkesztendő „UJ IDŐK“ című szépirodalmi, társadalmi és művészeti hetilap.